

Дзюбко Л.В., Шатирко Л.О. Проблеми психологічного аналізу інноваційних проектів та навчальних матеріалів в системі шкільної освіти в контексті реалізації положень нової української школи. *Формування позитивної громадської думки щодо освітніх інновацій: підсумки IV етапу експерименту : матеріали круглого столу* (м. Київ, 13 червня 2019 р.) // *Вісник психології і педагогіки*. – Випуск 24. – 2019. – [Електронний ресурс]. –

[URL: http://www.psyh.kiev.ua/Збірник_наук._праць._- _Випуск_24](http://www.psyh.kiev.ua/Збірник_наук._праць._- _Випуск_24)

ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ ІНОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ ТА НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ В СИСТЕМІ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛОЖЕНЬ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.

Дзюбко Людмила Віталіївна (Dziubko Liudmila V.), старший науковий співробітник, Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник.

Шатирко Лариса Олексіївна (Shatyрко Larysa O.), старший науковий співробітник, Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України.

Створення нового покоління навчальних програм та підручників для успішного втілення реформи Нової української школи, організація сучасного й ефективного освітнього простору, потреба у створенні на основі компетентнісного підходу навчальних матеріалів, які виконують не лише інформативну функцію, а й спрямовані на організацію самостійної роботи учнів, учбової діяльності, використання активних форм роботи – все це актуалізує запит на психологічне забезпечення власне самого процесу впровадження компетентнісного підходу в роботі НУШ. Відтак, актуальність розробки моделей, шляхів, напрямків психологічного супроводу інноваційних проектів, програм та навчальних матеріалів зумовлена професійною рефлексією психологів, що наразі мають досвід експертної діяльності, активно залучаються до участі в експертній діяльності. Цей досвід дозволяє окреслити ряд проблем, а саме: розробки змістовних психологічних критеріїв аналізу, організації, проведенні, сприйманні та врахуванні висновків аналізу, продуктивності такого аналізу, його практичного застосування.

Орієнтири психологічного аналізу інноваційних проектів та матеріалів задає психологічне осмислення концептуальних положень Національній доктрини розвитку освіти України, зокрема положень Нової української школи, відповідно яким основна мета сучасних освітніх настанов суспільства – створення умов для розвитку особистості, здатної до свідомої і активної самодетермінації, самоактуалізації, саморозвитку. Відповідно освітній простір розглядається як простір для самовизначення людини, для становлення індивідуальної реальності кожного учасника, рефлексивної позиції суб'єкта щодо освітньої ситуації. Серед ряду методологічних підґрунть, настанов, які можна розглядати, як основа психологічного аналізу освітніх програм та матеріалів варто назвати увагу до навчальних стратегій, які закладені в основу розробки програм та формування метанавичок та метакомпетенцій, які дозволяють учням опановувати зміст навчальних предметів і організовувати власний освітній простір.

Співробітниками лабораторії психології навчання імені І.О. Синиці Інституту психології імені Г.С. Костюка проводиться активна практична робота, спрямована на психологічний супровід та експертний психологічний аналіз інноваційних проектів та навчальних матеріалів. В межах цієї роботи здійснюється психологічний аналіз педагогічних інновацій, навчальних програм, підручників, експертна оцінка нових підходів та концепцій організації освітнього простору, оцінка потенціалу та можливостей їх впровадження з точки зору психологічного знання.

Аналіз якості інноваційних проектів та навчальних матеріалів в системі шкільної освіти проводиться з урахуванням їх особистісно розвивального потенціалу, відтак його метою виступає оцінка наданих матеріалів саме в психологічному аспекті, з точки зору забезпечення ними умов та можливостей для особистісного розвитку суб'єктів освітнього процесу, організації психологічно комфортного, розвивального освітнього середовища, можливості втілення на їх основі ідей гуманізації засобів та способів виховних та психологічних впливів. Аналіз ґрунтується на комплексному оцінюванні психологічної складової освітньої продукції та характеру відображених в ній

умов, що впливають на формування психологічного ресурсу суб'єктів освітнього простору системи шкільної освіти. Також, завданням аналізу є встановлення ступеню відповідності психологічної складової освітньої продукції задачам формування навчальних компетентностей, сформульованих у освітніх стандартах.

В контексті реалізації положень Нової української школи, вимогою сучасної системи шкільної освіти є *розробка науково обґрунтованих критеріїв* аналізу, експертної оцінки та психологічного супроводу основних та додаткових освітніх програм учбової діяльності; переходу на новий освітній рівень та адаптації на новому рівні навчання; професійного самовизначення, передпрофільної підготовки та профільного навчання тощо. Особливої уваги потребує створення, на основі парадигми діяльності учіння і компетенції уміння вчитись, системи сучасних психологічних вимог та критеріїв до проведення психологічного аналізу, експертної оцінки підручників для початкових класів Нової української школи, з метою встановлення ступеню реалізованості в них психологічної складової базових компетентностей, заданих у Стандартах шкільної освіти, зокрема психологічному обґрунтуванню шляхів та інструментів вимірювання компетенцій.

Потребують довизначення та конкретизацій завдань власне психологічного аналізу, розробка адекватного завданням аналізу (експертизи) методичного оснащення. Необхідно окреслити контури змісту психологічного аналізу інноваційних матеріалів в системі освіти. Вважаємо, що основне завдання психологічного аналізу інноваційних матеріалів має полягати в прогнозуванні, виявленні освітніх результатів, психологічних новоутворень, які можна передбачити, як результат реалізації педагогічних проектів.

Отже, ми вважаємо, що актуальними завданнями психологічного аналізу інноваційних освітніх матеріалів є виявлення освітніх інструментів стратегій засобів певного конкретного освітнього проекту, результатом якого можемо спрогнозувати формування розвиток становлення певних психологічних феноменів.

Список використаних джерел:

1. Дзюбо Л.В. Безпечність переходу до основної освітньої ланки: як це враховано у концепції нової української школи /Людмила Віталіївна Дзюбо// Психологічні виміри особистісної взаємодії суб'єктів освітнього простору в контексті гуманістичної парадигми : матеріали всеукраїнської конференції з міжнародною участю (31 травня 2018 року, Київ) / за ред. С.Д.Максименка. – Київ : ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2018 – 280 с. – С. 74-83.
2. Дзюбо Л.В. До питання психологічної експертизи навчальних підручників /Людмила Віталіївна Дзюбо // Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи : матеріали V Ювілейної Міжнародної науково-практичної конференції (16-17 травня 2019 р., м. Запоріжжя). – Електронний збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. – Випуск №3(35)/2019. – Ч.2. Режим доступу:
https://drive.google.com/file/d/1OJ6u9F6xZprWE_JVaS4WJlSlrywm4q3b/view